



REPUBLIKA HRVATSKA
ISTARSKA ŽUPANIJA
GRAD LABIN
Gradonačelnik

KLASA : 020-01/15-01/17
URBROJ: 2144/01-01-15-2



IZGRADNJA TE PLOMIN C 500 NA UGLJEN



Labin, 12. veljače 2015.

Ure ena dr0ava sa ure enim pravnim sustavom je ono zto esto isti emo za one dr0ave koje su nam cilj koji 0elimo dosegnuti. To nam je asocijacija na jednu sre enu cjelinu, uskla eno i racionalno slo0enu, u kojoj svi lanovi druztva razmizljaju o mogu im potrebama svakog pojedinca u druztvu unaprijed, kod donozenja svih zakona i propisa i kod svega zto se mo0e ticati svakog pojedinca u dr0avi.

Kako izgleda taj naš san kada ga preslikamo na put koji smo prošli u dugogodišnjem procesu izgradnje plominskih termoelektrana i koji nas je doveo do ovoga što imamo danas?

Vratimo se u daleke zezdesete godine prozlog stolje a kada je rudarska Labinztina bila idealna lokacija za izgradnju termoelektrane. Radi se o vremenu kada je tadaznoj dr0avi, siromaznoj gospodarskim kapacitetima i joz uvijek u razdoblju oporavka od ratnih strahota drugog svjetskog rata, bila nu0nost izgradnje elektroenergetskih postrojenja jer energetika je uvijek bila i bit e bitna spona u gospodarskom razvoju neke zajednice. Svijest o zazititi okoliza , raspolo0ive tehnologije, znanja i mogu nosti bile su u okvirima vremena i mjesta na kojem se elektrana sagradila.

Razumijemo vrijeme (1969. godina) u kojem je TE Plomin 1 sagra ena i puztena u pogon, iskorizten je prostor na kojem se nalazi potrebna sirovina, ali ne razumijemo da je odnos onih koji odlu uju o ulaganjima na ovoj lokaciji prema gra anima Labinztine sve samo ne u suglasju sa razvojem druztva, novih tehnologija i znanja, va0nosti i nu0nosti zazitite svih sastavnica okoliza od 1969. godine na ovamo. Ne samo da da se nije poduzimalo gotovo nizta na TE Plomin 1 zto bi gra anima Labinztine dalo vjeru da netko zaista brine o njihovoj zazititi ve je u srpnju 1984. godine donesena odluka o izgradnji TE Plomin 2 snage 210 MW, a 1986. godine odluka o izgradnji postrojenja za odsumporavanje. Radovi su trajali prili no dugo i zavrzeni su 1999. godine.

Prilikom pripreme investicije za TE Plomin 2, Labinztina je vrlo realno do0ivjela koliko se dr0i do mizljenja njenih institucija i gra ana. Najprije je izra ena dokumentacija i Studija utjecaja na okoliz za termoelektranu, zatim je odvojeno izra ena dokumentacija i studija za sustav odsumporavanja, a na kraju tako er odvojeno izra ena je dokumentacija i studija za novi pristan. U svim tim procedurama tadaznja Op ina Labin je tra0ila poztivanje tada va0e eg Prostornog plana op ine Labin , tra0ila je izradu Studije utjecaja na okoliz za cijelo podru je Plominskog zaljeva kojom e se utjecaj na okoliz sagledati za sve planirane zahvate jedinstveno. Tra0ilo se da se mora napraviti detaljna slika stanja okoliza sa mjerenjima na lokaciji, koja e biti baza u odlu ivanju koje dodatno optere enje okoliz mo0e podnijeti. Sve to nije prihva eno, procedure su se vodile na nivou dr0ave, izdana su odobrenja za gradnju i kona no 2000. godine TE Plomin 2 je i slu0beno puztena u pogon.

U vremenu izgradnje i stavljanja u funkciju TE Plomin 2 desio se itav niz pogubnih doga anja za gospodarstvo Labinztine i zire. Zatvoren je rudnik , dozlo je do raspadanja bivze dr0ave, na prostoru Republike Hrvatske zirila su se ratna zbivanja . TE Plomin 2 se gradila, nezaposlenost je bila sve ve a, a sva silna obe anja HEP-a projektima sprijateljskog okru0enja%ostala su samo na koricama dopadljivo dizajniranih brozura.

Prije, a i nakon puztanja u pogon TE Plomin 2, Istarska 0upanija inila je ogromne napore u uspostavi sustava monitoringa i izgradnje mjernih stanica kojima e lokalna zajednica imati mogu nosti uvida u stanje u okolizu i one iz enja izazvanih neposredno kao posljedica rada termoelektrana. Na0alost dokle god je sustav kontrole takav kakav je, gdje lokalna zajednica nema gotovo nikakve mogu nosti izravnog odlu ivanja u situacijama kada

termoelektrana prekora i dozvoljena ograničenja i mjere zaštite okoliša koje su joj propisane kroz itav niz izdanih akata, a takvih situacija je bilo i ima ih još uvijek, nepostupanje i nepoduzimanje rigoroznih sankcija od strane nadležnih institucija stvara još veće nepovjerenje građana Labinjane.

Uhodani na in netransparentnog pristupa realizaciji pojedinih zahvata na lokaciji plominskih elektrana, bez mogućnosti da se lokalna zajednica i građani uključe u radnje koje prethode realizaciji jednog takvog projekta, nažalost nastavio se i u projektu izgradnje TE Plomin C500.

Hrvatska elektroprivreda d.d. Zagreb uputila je dana 05. rujna 2006. godine dopis Poglavarstvu Istarske županije kojim pokreće inicijativu za izmjenu i dopunu Prostornog plana Istarske županije kojom bi se omogućila izgradnja TE Plomin C500 snage 500 MW na uvozni ugljen, a opravdanost korištenja ugljena kao energenta elaboriraju elaboratom s Podloge za razvojni projekt TE Plomin C500. Uz svoj zahtjev priložili su i mišljenje Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva od 23. kolovoza 2006. godine glede mogućnosti da se takav zahvat planira u Prostornom planu Istarske županije. Dakle iz ovoga je vrlo jasno vidljivo da se unutar HEP-a u koordinaciji sa državnim institucijama ozbiljno pristupilo pripremnim radnjama za izgradnju TE Plomin C500, da su izrađeni određeni elaborati, a da nitko nije naznačio shodno da na samom početku, prije izrade bilo kakvih elaborata, pozove jedinice lokalne samouprave Labinjane i sa njima raspravi o svojim namjerama.

Skupština Istarske županije donijela je na svojoj sjednici 21. srpnja 2008. godine izmjene i dopune Prostornog plana Istarske županije (SNIŽ broj 10/08.), a u nastavku se daje izvod iz odredbi koje govore o plominskim elektranama:

Članak 33. točka 5.

5. Energetske građevine s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:

a) Elektroenergetske građevine:

- Proizvodne:

** **TE Plomin (max. 335 MW)(postojeća) i planirana***

- Dalekovod, transformatorsko i rasklopno postrojenje:

** transformacijsko postrojenje:*

- TS Plomin (220/110)(postojeće)

- TS Guran (220/110) (novo)

** Prijenosni dalekovodi 2 x 220 kV:*

- Pehlin - TE Plomin(novi)

- TE Plomin - Guran (novi).

Dio odredbi članka 105.

1. Proizvodnja

Proizvodnja električne energije predviđena je u TE Plomin I, II i III, kao i u vršnim elektranama – mini CHP koje će raditi kao vršne elektrane na lokacijama pogodnim za taj pogon. Kriteriji pogodnosti utvrdit će se prostornim planovima jedinica lokalne samouprave.

Dio odredbi članka 128.

Energetika

- u slučaju termoenergetskog kompleksa Plomin I i II, kod kojeg je energent unaprijed nametnut ugljenom, treba inzistirati na sprovođenju svih mjera zaštite okoliša, pogotovo po pitanju ugljikovih, dušikovih i sumpornih oksida, uzročnika stvaranja "kiselih kiša", a koje zatim izazivaju remobilizaciju niza onečišćivala od kojih su najopasniji za vodene ekosustave teški metali. Zahtijevati bezpogovorno da se poštuju evropski standardi za nove ili u gradnji termoenergetske objekte, te sukladno tome

utvrditi nove uvjete zaštite okoliša za TE Plomin I i II. Energent za TE Plomin III mora biti plin.

Članak 127. stavak 4.

Kod velikih energetske postrojenja sa značajnom emisijom CO₂, treba predvidjeti postrojenja za izdvajanje CO₂ i skladištenje. Nova TE Plomin III, mora koristiti plin kao energent."

Na ove izmjene i dopune Prostornog plana Istarske županije dobivena je suglasnost nadležnog Ministarstva kojom se potvrđuje da su iste u skladu sa dokumentima prostornog uređenja vize razine, a to su Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (lipanj 1997.) i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN broj 50/99.).

Prostorni planovi imaju snagu i pravnu prirodu podzakonskog propisa i u svim na po etku spomenutim uređnim dravama provedba važe ih planova podrazumijeva poštivanje svih odredbi koje su tim planovima utvrđene. Međutim kod Plomina to nije tako. HEP tijekom 2010. godine izradio je Studiju utjecaja na okoliš i zahtjev za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša i tehničko-tehnološkom rješenju za zahvat sRekonstrukcija TE Plomin . zamjena postojećeg TE Plomin 1 u cilju modernizacije i povećanja kapaciteta%u kojem se pojavljuje zamjenska građevina za TE Plomin 1 sa ugljenom kao energentom. Osnovano je Savjetodavno stručno povjerenstvo za ocjenu citiranog zahvata na okoliš i provedena je javna rasprava. članovi Povjerenstva, Gradonačelnik Grada Labina i Josip Zidari kao predstavnik Istarske županije dali su negativan niz primjedbi na Studiju i izdvojeno negativno mišljenje prilikom završne ocjene Povjerenstva glede prihvatljivosti tog zahvata na okoliš. Građani i razne udruge su također tijekom javne rasprave dali negativan niz primjedbi, ali nažalost pukim nadglasavanjem unutar povjerenstva dano je pozitivno mišljenje na temelju kojeg je Ministarstvo zaštite okoliša i prirode 07. rujna 2012. godine izdalo Rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša. Protiv tog Rješenja Istarska županija pokrenula je upravni spor što znači da Rješenje nije postalo pravomoćno, no unatoč tome već 11. listopada 2012. godine Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja izdaje **lokacijsku dozvolu za zahvat u prostoru „Rekonstrukcija TE Plomin – zamjena postojećeg bloka 1 s blokom C u cilju modernizacije i povećanja kapaciteta – TE Plomin C – proizvodno energetske postrojenje“**, a 06. ožujka 2012. godine **lokacijsku dozvolu za zahvat u prostoru „ Modernizacija sustava otpreme nusprodukata TE Plomin izgradnjom natkrivenih transporterata i zamjenskog pristana brodova na području Grada Labina i Općine Kršan u istarskoj županiji“**. Nažalost tužba Istarske županije nije usvojena već je Upravni sud potvrdio Rješenje Ministarstva.

Unatoč činjenici da je ovaj zahvat u suprotnosti sa Prostornim planom Istarske županije na što svi cijelo vrijeme ukazuju izdaju se svi naprijed navedeni akti, a nadležne institucije RH umjesto da stanu u obranu zaštite poštivanja važe ih dokumenata donesenih sukladno pravnom sustavu RH postavljaju se na način da koriste svoju moć i pokušavaju ga zaštititi.

Vlada Republike Hrvatske donijela je 22. kolovoza 2012. godine (Službene novine, br. 96/12.) Odluku o izradi Izmjene i dopune Strategije prostornog uređenja RH, dok je Ministar graditeljstva i prostornog uređenja 02. kolovoza 2012. godine donio Odluku o izradi izmjene i dopune Programa prostornog uređenja RH. Izmjena i dopuna ovih dvaju dokumenata prostornog uređenja državne razine donesena je tijekom 2013. godine. Zakonom o prostornom uređenju (NN broj 153/13.) koji je stupio na snagu 01.01.2014. godine uveden je urbanistički plan uređenja državnog značaja kao novi dokument prostornog

ure enja, koji je u cijelosti u nadležnosti državnih institucija i uvjeti gradnje unutar obuhvata tih planova ne mogu biti predmet Prostornih planova gradova i općina. Hrvatski sabor na svojoj sjednici 25. listopada 2013. godine donio je Zakon o stratežkim investicijskim projektima Republike Hrvatske (NN broj 133/13. i 152/14.) temeljem kojeg je projekt TE Plomin C500 proglašen stratežkim projektom Republike Hrvatske.

Svim ovim dokumentima stvoren je novi sustav odlučivanja o prostoru čije ime je lokalno stanovništvo dodatno isključeno u odlučivanju o stratežkim državnim projektima koji će se graditi na njihovom području. Svi znamo da svaka država u svojim razvojnim stratežkim dokumentima ima strateške projekte od značaja za državu, ali to nikako ne podrazumijeva da se ti projekti mogu izvesti bez konzultacija sa jedinicama lokalne samouprave na čijem prostoru se takav zahvat provodi.

Ono što posebno zabrinjava su činjenice koje su građanima Labinske prezentirane kroz javnu raspravu o zahtjevu za utvrđivanju objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postojeća postrojenja TE Plomin 1 i TE Plomin 2 koja je provedena od 08. srpnja do 07. kolovoza 2014. godine. Kao prilog uz zahtjev za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postojeća postrojenja TE Plomin 1 i TE Plomin 2 priložen je elaborat. Tehničko-tehnološko rješenje usklađeno postoje ih postrojenja TE Plomin 1 i saopćetak zahtjeva sa priložima za informiranje javnosti. **U navedenim elaboratima nedvojbeno je utvrđeno da TE Plomin 1 predstavlja postrojenje koje kontinuirano zagađuje okoliš (emisije u zrak, otpadne vode, gospodarenje otpadom).** Zabrinjavajuće je da je odstupanje postrojenja TE Plomin 1 s preporučenim najboljim tehnikama za ocjenu utjecaja na okoliš koriste i referentne dokumente (tzv. BREF dokumenti) utvrđeno u dijelu one iz emisije u zrak, u dijelu odlaganja pepela i zljake i u dijelu otpadnih voda. **Unatoč tom utvrđenju ne planiraju se nikakva ulaganja da se takav negativan utjecaj spriječi već se samo navodi da je bilo predviđeno da TE Plomin 1 izađe iz pogona 2015. godine ali da se prema „novim planovima HEP-a“ stavljanje van pogona TE Plomin 1 planira do 01.01.2018. godine.**

Žalosno je da se ne poztuju niti odluke Vlade RH koja je 19. prosinca 2008. godine donijela Odluku o prihvatanju Plana smanjivanja emisija sumporovog dioksida, dužikovih oksida i krutih čestica kod velikih uređaja za loženje i plinskih turbina na području Republike Hrvatske koja je objavljena u Narodnim novinama broj 151/08. kojom je za TE Plomin utvrđeno da će prestati sa radom 2015. godine. I u ovom postupku Grad Labin je dao primjedbu da se takav prijedlog nikako ne može prihvatiti već je traženo da **krajnji rok za zatvaranje TE Plomina 1 bude 30. lipnja 2015. godine.** Niti na taj zahtjev nismo dobili odgovor.

Labin i Labinska su uvijek bili i bitne pristalice da se stvari rješavaju u okvirima pravnog sustava Republike Hrvatske i pred nadležnim institucijama. Iskorizteni su svi pravni lijekovi u svim postupcima, ali na žalost sve je unaprijed bilo osuđeno na neuspjeh. Očekivali smo barem da će nositelj ovog projekta razumjeti i shvatiti zabrinutost građana Labinske za svoje zdravlje i da će se prihvatiti zahtjev građana da se izradi Studija zdravlja i studija izgradnje TE Plomin 3 na plin kako bi građani i struktura javnost mogla raspravljati i doznati koji su to neoborivi argumenti na kojima se temelji vrsta odluka da se mora graditi TE Plomin 3 na ugljen, a ne na plin kako predviđa Prostorni plan istarske županije i koji su to argumenti koji zdravlje građana Labinske stavljaju iza izgradnje jedne ipak samo građevine bez obzira koliko ona bila strateški važna za državu.

Što učiniti da netko konačno čuje glas Labinštine?

Ostao nam je još samo referendum koji po svojoj definiciji predstavlja oblik neposrednog odlučivanja o pitanjima određenim Ustavom i o pitanjima iz samoupravnog djelokruga Općina, gradova i općina određenim zakonom i statutom. Želimo da i ovim građanima Labinštine kao što misle o izgradnji TE Plomin 3 na ugljen.

Nažalost, i ovdje imamo osjećaj da se i prema onim uzvišenim vrednotama o kojima govori Ustav RH kao temeljni i najviši pravni akt države, pojedini dijelovi nazeg društva odnose kao prema mrtvom slovu na papiru. Stoga je na kraju važno prisjetiti se odredbi Ustava RH koje govore o tim vrednotama :

„Članak 3.

*Sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, **očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava.***

Članak 69.

Svatko ima pravo na zdrav život.

Država osigurava uvjete za zdrav okoliš.

Svatko je dužan, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvećivati zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša.

GRADONAČELNIK

Tulio Demetlika v.r.